

Datum van
inontvangstneming

:

24/01/2025

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-825/24 – 1

Zaak C-825/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

3 december 2024

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 oktober 2024

Verzoekende partij:

JMIB Holdings BV

Verwerende partijen:

SF

KT

VG

NK

[OMISSIS]

ARREST VAN DE COUR DE CASSATION (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk), EERSTE CIVIELE KAMER, VAN 9 OKTOBER 2024

JMIB Holdings BV, een vennootschap naar Nederlands recht, gevestigd te [OMISSIS] [adresgegevens van JMIB Holdings BV] (Nederland), heeft [OMISSIS] cassatieberoep ingesteld tegen het arrest dat op 16 juni 2022 is gewezen door de Cour d'appel de Paris (rechter in tweede aanleg, Parijs, Frankrijk) [OMISSIS], in het geding tussen haar en:

1. SF, wonende te [OMISSIS], Parijs,
2. KT, wonende te [OMISSIS], Boulogne-Billancourt,
3. VG, wonende te [OMISSIS], Rueil-Malmaison,
4. NK, wonende te [OMISSIS], Montchauvet, verweerders in cassatie.

Ter ondersteuning van [OMISSIS] [haar] beroep [OMISSIS] [voert] [OMISSIS] [verzoekster] drie cassatiemiddelen [aan].

[OMISSIS] [overwegingen met betrekking tot de procedure]

De eerste civiele kamer van de Cour de cassation [OMISSIS] heeft het onderhavige arrest gewezen.

Feiten en procedure

- 1 Het kapitaal van Milestone, holding van de SIACI-groep, was in handen van vier beleggingsfondsen (institutionele aandeelhouders), waaronder de Nederlandse vennootschap JMIB Holdings BV (JMIB), en van natuurlijke personen, bestuurders of werknemers.
- 2 In het kader van een „leveraged buy-out”, aangegaan bij een overeenkomst van 9 maart 2015 door de overdracht van het volledige kapitaal aan een derde vennootschap, werd op 30 januari 2015 tussen de institutionele aandeelhouders en SF, voorzitter van de raad van bestuur, een winstdelingsregeling voor bestuursleden gesloten in de vorm van een overeenkomst („term sheet”) betreffende de retrocessie van een deel van de verkoopprijs door de institutionele aandeelhouders.
- 3 In deze overeenkomst werd de berekeningswijze van het bedrag van de retrocessie vastgesteld en werd SF belast met de taak om, in overleg met de bezoldigingscommissie, waarbij een vertegenwoordiger van JMIB zich zou aansluiten, de begunstigen aan te wijzen en de onderlinge verdeling van dat bedrag te bepalen. De overeenkomst bepaalde dat Frans recht van toepassing was en dat de tribunal de commerce de Paris (handelsrechter Parijs, Frankrijk) bevoegd was.
- 4 Aangezien JMIB heeft geweigerd de retrocessie-overeenkomst toe te passen, hebben SF, alsmede de andere, later aangewezen begunstigen, KT, VG en NK, haar bij dagvaarding van 4 januari 2019 opgeroepen te verschijnen voor de tribunal de commerce de Paris ter uitvoering van deze overeenkomst en tot betaling van schadevergoeding.
- 5 JMIB heeft een exceptie van onbevoegdheid van de Franse rechterlijke instanties opgeworpen ten aanzien van de begunstigen die niet in de retrocessie-overeenkomst waren genoemd.

- 6 De tribunal de commerce heeft deze exceptie verworpen op grond van het op 14 juli 1983 door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen gewezen arrest in een verzekeringszaak (C-201/82 – Gerling Konzern Speziale Kreditversicherung AG e.a./Amministrazione del Tesoro dello Stato, ECLI:EU:C:1983:217) (hierna: „arrest Gerling”), waaruit deze rechter heeft afgeleid dat de begunstigde van een derdenbeding zich in het algemeen kan beroepen op het in de overeenkomst opgenomen forumkeuzebeding, ook als hij in die overeenkomst niet met name wordt genoemd.
- 7 JMIB heeft cassatieberoep ingesteld tegen het in hoger beroep gewezen arrest, waarin de bevoegdheid van de Franse rechter ten aanzien van de begunstigten van het derdenbeding werd bekrachtigd en zijzelf werd veroordeeld tot betaling van verschillende bedragen ter uitvoering van de retrocessie-overeenkomst.

Uiteenzetting van het middel

- 8 JMIB verwijt de cour d'appel het beginsel van een strikte uitlegging van de instemming met een forumkeuzebeding te hebben geschonden en aldus inbreuk te hebben gemaakt op de artikelen 4, 7 en 25 van verordening (EU) nr. 1215/2012 van 12 december 2012 (Brussel I bis-verordening).
- 9 Samengevat betoogt zij:
- dat, behalve in het bijzondere geval van verzekeringszaken, alleen een in de overeenkomst met name genoemde begunstigde zich op een derdenbeding kan beroepen,
  - dat de begunstigde van een derdenbeding zich slechts op een in de overeenkomst opgenomen forumkeuzebeding kan beroepen indien dit beding zelf het voorwerp is van een derdenbeding,
  - subsidiair, dat een derde die als begunstigde is aangewezen volgens een procedure die niet in overeenstemming was met de bepalingen van de overeenkomst, zich niet op een forumkeuzebeding kan beroepen.
- 10 SF, KT, VG en NK betogen in wezen dat het Hof van Justitie in het reeds aangehaalde arrest Gerling de begunstigde van een derdenbeding, zelfs indien deze bij het aangaan daarvan onbekend is, niet heeft gelijkgesteld met een derde bij de overeenkomst en dat er geen grond is om een onderscheid te maken naargelang de begunstigten bepaald of bepaalbaar zijn. Volgens hen kan de begunstigde van een derdenbeding zich beroepen op alle uit dat beding voortvloeiende rechten, zodat iedere uitzondering op dit beginsel uitdrukkelijk moet worden overeengekomen. Zij voegen hieraan toe dat KT, VG en NK bij het sluiten van de overeenkomst identificeerbare en bepaalbare begunstigten waren en zich dus konden beroepen op het in de overeenkomst opgenomen forumkeuzebeding.

Toepasselijke wetgeving

Unierecht

- 11 Volgens artikel 4, lid 1, van de Brussel I bis-verordening worden, onverminderd deze verordening, zij die woonplaats hebben op het grondgebied van een lidstaat, ongeacht hun nationaliteit, opgeroepen voor de gerechten van die lidstaat.
- 12 Artikel 7 voorziet in bijzondere bevoegdheden ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst en onrechtmatige daad.
- 13 Artikel 25 bepaalt:

„1. Indien de partijen, ongeacht hun woonplaats, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, is dit gerecht of zijn de gerechten van die lidstaat bevoegd, tenzij de overeenkomst krachtens het recht van die lidstaat nietig is wat haar materiële geldigheid betreft. Deze bevoegdheid is exclusief, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen. De overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten:

- a) hetzij bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst;
- b) hetzij in een vorm die wordt toegelaten door de handelwijzen die tussen de partijen gebruikelijk zijn geworden;
- c) hetzij, in de internationale handel, in een vorm die overeenstemt met een gewoonte waarvan de partijen op de hoogte zijn of hadden behoren te zijn en die in de internationale handel algemeen bekend is en door partijen bij dergelijke overeenkomsten in de betrokken handelsbranche doorgaans in acht wordt genomen.

[...]

5. Een beding tot aanwijzing van een bevoegd gerecht dat deel uitmaakt van een overeenkomst, wordt aangemerkt als een beding dat losstaat van de overige bepalingen van de overeenkomst.

De geldigheid van het beding tot aanwijzing van een bevoegd gerecht kan niet worden bestreden op grond van het enkele feit dat de overeenkomst niet geldig is.”

- 14 Onder vigeur van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen voor recht verklaard (arrest Gerling, reeds aangehaald) dat artikel 17, eerste alinea, van dit verdrag, dat is overgenomen in het hierboven vermelde artikel 25 van de

Brussel I bis-verordening, aldus moet worden uitgelegd dat indien een verzekeringsovereenkomst tussen een verzekeraar en een verzekeringnemer, door laatstgenoemde gesloten voor zichzelf en ten behoeve van derden ten opzichte van de overeenkomst, een forumkeuzebeding bevat met betrekking tot eventueel door die derden aanhangig te maken geschillen, laatstgenoemden, ook al hebben zij dit forumkeuzebeding niet uitdrukkelijk ondertekend, zich daarop kunnen beroepen indien aan het in artikel 17 van het verdrag gestelde vereiste van schriftelijkheid is voldaan in de betrekkingen tussen de verzekeraar en verzekeringnemer, en de verzekeraar duidelijk zijn instemming heeft betoond.

- 15 Het Hof van Justitie heeft eveneens voor recht verklaard dat een bevoegdheidsbeding in op een cognossement afgedrukte voorwaarden voldoet aan de voorwaarden van artikel 17 van het verdrag en dat in de betrekkingen tussen de vervoerder en de derde-houder aan de voorwaarden van artikel 17 van het verdrag is voldaan indien het bevoegdheidsbeding als geldig is erkend in de betrekkingen tussen de inlander en de vervoerder en de derde-houder bij de verkrijging van het cognossement volgens het toepasselijke nationale recht de inlander in zijn rechten en verplichtingen is opgevolgd (HvJ EU, 19 juni 1984, Tilly Russ/Nova, C-71/83, ECLI:EU:C:1984:217).
- 16 Het Hof heeft voorts voor recht verklaard dat artikel 17 van dit verdrag aldus moet worden uitgelegd dat een in een cognossement opgenomen forumkeuzebeding tussen een vervoerder en een afzender kan worden ingeroepen tegen de derde-cognossementhouder wanneer hij volgens het toepasselijke nationale recht bij de verkrijging ervan de afzender in diens rechten en verplichtingen is opgevolgd. Zo niet, moet zijn instemming met dat beding worden onderzocht in het licht van de vereisten van artikel 17, eerste alinea, van dat verdrag, zoals gewijzigd (HvJ EU, 9 november 2000, Coreck Maritime, C-387/98, ECLI:EU:C:2000:606).
- 17 Tot slot heeft het Hof van Justitie voor recht verklaard dat artikel 23 van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken aldus moet worden uitgelegd dat een forumkeuzebeding dat in de overeenkomst tussen de fabrikant van een zaak en de verkrijger ervan is opgenomen, niet kan worden tegengeworpen aan een derde die de zaak na een reeks opeenvolgende overeenkomsten tot eigendomsoverdracht tussen in verschillende lidstaten gevestigde partijen heeft verkregen en de fabrikant in rechte tot vergoeding van schade wil aanspreken, tenzij wordt aangetoond dat deze derde daadwerkelijk met het beding heeft ingestemd conform de in dat artikel geformuleerde voorwaarden (HvJ EU, 7 februari 2013, Refcomp, C-543/10, ECLI:EU:C:2013:62).
- 18 Het Hof van Justitie heeft geoordeeld dat „aangezien verordening nr. 1215/2012 verordening nr. 44/2001 heeft opgeheven en vervangen – die op haar beurt in de plaats is gekomen van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 1972, L 299, blz. 32), zoals gewijzigd bij de opeenvolgende

verdragen betreffende de toetreding van de nieuwe lidstaten tot dit verdrag –, de uitlegging die door het Hof is gegeven met betrekking tot de bepalingen van een van deze rechtsinstrumenten ook geldt voor die van de andere, voor zover die bepalingen als gelijkwaardig kunnen worden beschouwd (zie in die zin arrest van 15 juli 2021, Volvo e.a., C-30/20, EU:C:2021:604, punt 28)” (HvJ EU, 20 juni 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association Limited tegen Kingdom of Spain, C-700/20, punt 42).

Nationaal recht

- 19 Volgens Frans recht, zoals dit van toepassing was op de in het geding zijnde overeenkomst, dat wil zeggen het recht van vóór de inwerkingtreding op 1 oktober 2016 van ordonnance n° 2016-131[,] du 10 février 2016[,] portant réforme du droit des contrats, du régime général et de la preuve des obligations (besluit nr. 2016-131 van 10 februari 2016 houdende herziening van het overeenkomstenrecht, de algemene regeling en het bewijs inzake verbintenissen), waarvan artikel 9 bepaalt dat vóór die datum gesloten overeenkomsten onder het oude recht blijven vallen, werd het derdenbeding beheerst door artikel 1121 van de Code civil (Burgerlijk Wetboek, hierna: „C. civ.”).
- 20 Artikel 1121 (oud) C. civ. bepaalt: „Een partij kan ook ten gunste van een derde bedingen, wanneer dit de voorwaarde is van een beding dat hij maakt voor zichzelf of van een schenking aan een ander. De partij die dit beding heeft gemaakt, kan het niet meer intrekken indien de derde heeft verklaard er gebruik van te willen maken.”
- 21 Op grond van deze tekst wordt in de Franse rechtspraak aanvaard dat een derdenbeding geldig is indien de begunstigde ervan kan worden bepaald op de dag waarop het wordt ingeroepen (Civ.[civiele kamer, Cour de cassation], 28 december 1927, DH 1928 [OMISSIS] [, blz.] 135; 3^e Civ. [derde civiele kamer, Cour de cassation], 12 november 2020, cassatieberoep nr. 19-23.160, ECLI:FR:CCASS:2020:C300832) en het ten gunste van de derde-begunstigde een eigen en rechtstreeks recht tegen de promissor doet ontstaan (Com.[handelskamer, Cour de cassation], 23 mei 1989, nr. 86-14.936 [OMISSIS]).
- 22 In beginsel kan de begunstigde in het derdenbeding geen door andere partijen aangegane verplichting krijgen opgelegd (3^e Civ., 10 april 1973, cassatieberoep nr. 71-12.719), maar volgens de Franse rechtspraak kan bij aanvaarding van het derdenbeding door de begunstigde deze wel gehouden worden tot nakoming van bepaalde verplichtingen (1re Civ. [eerste civiele kamer, Cour de cassation], 8 december 1987, cassatieberoep nr. 85-11.769).

Redenen voor de prejudiciële verwijzing

- 23 De Cour de cassation vraagt zich af wat de reikwijdte van het reeds aangehaalde arrest Gerling is en of deze buiten het verzekeringsgebied kan worden uitgebreid naar iedere derde die begunstigde is van een derdenbeding.

- 24 Indien de beoordeling van de inroepbaarheid door de begunstigde van het forumkeuzebeding in de overeenkomst tussen de promissor en de stipulator naar het nationale recht zou worden verwezen, zou dit bovendien leiden tot uiteenlopende oplossingen tussen de lidstaten, die afbreuk kunnen doen aan de met de Brussel I bis-verordening nagestreefde doelstelling van eenvormigheid van de regels inzake rechterlijke bevoegdheid, zoals blijkt uit overweging 4 van die verordening. Door een dergelijke verwijzing naar het nationale recht zou tevens onzekerheid ontstaan, hetgeen onverenigbaar is met het streven naar bevoegdheidsregels die in hoge mate voorspelbaar zijn, wat blijkt uit overweging 15 van de verordening een van de doelstellingen van deze verordening is.

De Cour de cassation, **RECHTDOENDE:**

Gelet op artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;

VERZOEKT het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet artikel 25 van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Brussel I bis-verordening) aldus worden uitgelegd dat wanneer een overeenkomst een derdenbeding bevat, de inroepbaarheid van het in de overeenkomst opgenomen forumkeuzebeding door de derde-begunstigde van dit beding, valt onder het op de overeenkomst toepasselijke recht of onder een aan dat artikel ontleende materiële regel?
2. Moet artikel 25 van de Brussel I bis-verordening in het tweede geval aldus worden uitgelegd dat wanneer een partij bij een overeenkomst een verbintenis jegens een derde aangaat, het in de overeenkomst opgenomen forumkeuzebeding, ongeacht de aard van de overeenkomst, door de derde tegen de partijen bij de overeenkomst kan worden ingeroepen?
3. Moet artikel 25 van de Brussel I bis-verordening aldus worden uitgelegd dat een forumkeuzebeding dat is opgenomen in een overeenkomst waarin een categorie van begunstigden van de door de partijen aangegane verbintenissen wordt gedefinieerd en de procedure voor aanwijzing van die begunstigden wordt vastgesteld, tegen de partijen bij de overeenkomst kan worden ingeroepen door een derde, die in die overeenkomst niet met name wordt genoemd en aanspraak maakt op de hoedanigheid van begunstigde van het derdenbeding?
4. Moet artikel 25 van de Brussel I bis-verordening aldus worden uitgelegd dat een forumkeuzebeding alleen door de begunstigde van een derdenbeding kan worden ingeroepen wanneer in de overeenkomst uitdrukkelijk wordt vermeld dat het derdenbeding van toepassing is op het forumkeuzebeding?

SCHORST de behandeling van het cassatieberoep totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan;

[OMISSIS]

[overwegingen met betrekking tot de procedure en slotformules]